

Under forhold som dette er det godt å ha en havkajakk som følger bølgene.

Velg riktig kajakk

– Jeg skal ha en kajakk som passer til alt!

Det er et uttrykk mange veiledere, aktivitetsledere og ikke minst kajakkforhandlere ofte hører når noen skal kjøpe kajakk.

For mange er det fristende å gi et fasit-svar. Så enkelt er det imidlertid ikke; noen faktorer bør man tenke gjennom før man kjøper kajakk og annet utstyr.

Jeg synes det er bra å sammenligne et kajakkkjøp med kjøp av ski. Hva slags ski

får man egentlig dersom man sier at de skal passe til alt? Det viktigste kjøperen gjør før man går i butikken er å tenke gjennom hva kajakken skal brukes til.

Skal den brukes til mosjon og kos på hytta der det gjerne er litt båttrafikk, til

trening i skjermet farvann, på fjellvann eller i rolige vassdrag? Ofte er det å tenke gjennom hva man synes er fascinerende med kajakk en god start på prosessen.

Når man har bestemt seg for bruken kan det være fornuftig å sette dette opp

mot beskrivelsen av kajakken. Hva er modellen du ser på egentlig designet for? Først skal vi ta en titt på de ulike typene kajakker.

Havkajakk

Dette er kajakker som går bra og tørt i grov sjø. Mange synes disse går "tregt" på stille vann. Det er fordi de har spring som gjør at de følger bølgene i sjøen. Det gjør at de går vesentlig raskere i bølger enn rankere kajakker som blir stående og stampe, men de "setter" seg ved maks padling i rolige omgivelser. Turpadlere er imidlertid sjelden eller aldri oppe i maks fart; hvor ofte løper du så raskt du kan når du er på tur i fjellet

med ryggsekk? Med andre ord er marsjfart i de forskjellige kajakkene ganske lik ved rolig turpadling.

Havkajakkene har to eller tre vanntette skott som brukes som lasterom og flyteelementer. I tillegg har de dekkstau som er viktig for sikkerheten hvis noen skal redde deg, eller du skal redde deg selv. Man må ha noe å holde i, eller feste åra i.

En god havkajakk er designet slik at den i nødstilfelle kan manøvreres uten ror eller senkekjøl, selv i sterk vind og bølger. Her er det viktig å ikke kjøpe for lang kajakk. Kajakken må, som med ski, passe til brukeren.

En god havkajakk har til sist gode sittemuligheter. Padleren må ha mulighet til å sette knærne ut under cockpitkanten for økt båtkontroll og mulighet til å rulle. I tillegg er det greit å kunne sette dem opp i midten. Variasjonsmuligheter er bra. Havkajakkene egner seg også godt til mosjonsbruk ut fra hytta. Da har man også noe man kan "vokse" i, når lysten på større padleutfordringer melder seg.

Skjærgårdskajakk / innlandskajakk

Disse kajakkene egner seg svært godt til mosjon, trening og dagsturer innaskjærs. Noen kan også benyttes på lette helgeturer. Det er kanskje i denne kategorien vi finner den største variasjonen mellom kajakker, som kan spenne fra helt enkle plastkajakker til mer sofistikerte komposittkajakker. Fellesnevneren er enkle kajakker som er forholdsvis korte for å sikre enkel padling mellom holmer og skjær. De er stødige, og padleren sitter i et behagelig sete i en romslig cockpit. En liten bølge eller to er ikke ubehagelig, selv ikke for nybegynneren.

Mange av disse kajakkene er lagd av polyetylen (plast). Dette materialet tåler røff bruk og du kan trygt slepe kajakken opp på en holme eller ei strand uten å være redd for å slå hull i den.

Dette stiller små krav til vedlikehold og forsiktighet. De egner seg derfor godt til flere brukere og familier. De fleste som kjøper skjærgårdskajakk er i denne kategorien.

Turracer

Noen kaller disse for skjærgårdskajakker. Over beskrev jeg hva en skjærgårdskajakk er. Begrepene er ikke viktige, men det er en forskjell på kajakkene de sikter mot å beskrive.

Turraceren er en rank kajakk som er designet for å gå raskt i rolige omgivelser. Mange som benytter kajakk til ren trening benytter disse i skjermet farvann. For å optimalisere framoverpadlingen sitter man oppå en "sits" i stedet for å sitte nedi et sete som på for eksempel en havkajakk eller skjærgårdskajakk. Denne posisjonen gir god bevegelsesfrihet som gir rom for god bruk av store muskelgrupper. Padleren sitter med knærne opp i midten. Igjen for å optimalisere framoverpadlingen. En turracer kan ikke ruller. Sittestillingen er vesentlig mer ustabil enn i en kajakk med sete. I kombinasjon med at kajakkene er relativt smale, gjør dette at man bør tenke gjennom bruken ved kjøp.

Turracerne er veldig bra til det de er designet for, men egner seg dårlig til å padle der det er litt sjø. Mange finner det svært ubehagelig å padle denne typen der det for eksempel er båttrafikk og påfølgende bølger.

Sittekomfort

Uavhengig av typen kajakk man velger er det en del forhold man bør ta hensyn til. Dette gjelder både konstruksjon, dimensjoner og materialvalg. Alle kajakker er forskjellig innredet i forhold til størrelse på kajakken og modell. Prøvesitt kajakken før du kjøper. Sitter du vondt i starten, og alt som skal stilles inn er riktig stilt inn, blir den ytterst sjelden "bedre etter hvert". Det er surt å skrinlegge en kajakk når man først har be-

Før bruk i rolige forhold innaskjærs er trenger man ikke nødvendigvis en havkajakk, men den duger så klart her også.

stemt seg for type og design. Det eneste som er surere da er å finne ut at man ikke kan sitte i den lenger enn 15 minutter av gangen.

Stabilitet

Etter at type kajakk og sittekomfort er avklart er det viktig å sjekke stabiliteten. Her er det essensielt at stabiliteten passer bruksområdet ditt. Mange faktorer spiller inn. Form, setehøyde, sittestilling og bredde. Bredden på hav- og skjærgårdskajakker ligger vanligvis mellom 54 og 62 centimeter. En nybegynner bør bevege seg i øvre ende av skalaen slik at båten føles trygg. En kajakk man ikke er trygg på vil sette begrensninger for padlingen når forholdene blir vanskeligere. Forskjellen i stabilitet på disse få centimeterne er stor. En liten økning i bredden gir først utslag på kajakkens fartspotensiale i hastigheter godt over "rolig tempo".

Materialvalg

Etter hvert finnes det mange forskjellige materialer i kajakkene. Disse kan grovt deles inn i polyetylen (plast) og kompositt (karbon, karbon/kevlar eller glassfiber). Polyetylenkajakker tåler nær sagt all den juling man kan gi dem i padlesammenheng. Disse egner seg bra dersom man er opptatt av å kunne padle opp i fjæresteinene ved landing og sjøsetting. Familier og hyttefolk trives godt med materialet da det er vedlikeholdsfritt. Nyere teknologi sørger for at materialet tåler sollys og UV-stråler svært godt. Et godt valg for mosjonisten og i tilfeller med opptil flere brukere: familier, skoler, utleiefirmaer osv.

Mange entusiaster velger komposittkajakker fordi de gir en spesiell følelse av respons når man padler. Glassfiber er det tradisjonelle materialet som mange fremdeles velger, da vekt spiller liten rolle dersom man likevel skal fylle kajakken med utstyr for overnattingsturer. Kar-

bon/kevlar gir en noe lettere, men dyrere kajakk. Ren karbon gir en veldig lett, men enda dyrere kajakk for den som synes det er viktig med en lett kajakk å løfte opp på biltaket. På sjøen spiller som nevnt vekten under normale omstendigheter egentlig ingen rolle. Differansen i vekt mellom en glassfiber- og en karbonkajakk er rundt 5 kilo, avhengig av størrelse.

Over har jeg forsøkt å gi et bilde av forskjellene mellom de ulike kajakkene. Mange leter etter den perfekte kajakken som kan brukes til alt. Denne finnes ikke! Alle kajakker er designet for å tilfredsstille spesielle bruksområder, og jeg håper denne artikkelen kan bidra til bevisstgjøring og et godt valg.

Tekst og foto: Thomas Pindard,
Norges Padleforbund